

Høring av endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen

Uttalelse - Norges kulturvernforbund

Status: Returnert: 04.09.2017
Innsendt til Utdanningsdirektoratet
Innsendt og bekreftet av instansen via: toril.skjetne@kulturvern.no

Innsendt av: Toril Skjetne

Innsenders e-post: toril.skjetne@kulturvern.no

Innsendt dato: 04.09.2017

Hvilken organisasjon?: Norges kulturvernforbund
Organisasjon (Privat)

Stilling: Generalsekretær

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i utdanningsprogram for design og håndverk

1. DESIGN OG HÅNDVERK

Lærefagene som i dag er samlet i utdanningsprogram for design og håndverk/medieproduksjon fører fram til svært ulike yrker og bransjer. Det foreslås derfor å dele utdanningsprogram for design og håndverk i to nye utdanningsprogram, ett nytt utdanningsprogram for små (og verneverdige) håndverksfag, tradisjonshåndverk, og et nytt utdanningsprogram for design, som skal føre frem til programområdene Vg2 frisør, Vg2 blomsterdekoratør, Vg2 interiør og utstillingsdesign, og Vg2 medieproduksjon.

Hensikten med å opprette to nye utdanningsprogram er å samle programområder på Vg2 og lærefag med flest mulig felleselementer i samme utdanningsprogram og samtidig sikre mulighet for at utdanningsprogrammene vil kunne opprettes i alle/de fleste fylkeskommunene.

Faglig råd for design og håndverk (FRDH) har foreslått å dele utdanningsprogrammet for design og håndverk i fem nye utdanningsprogram for at elevene skal få en mer relevant og yrkesrettet opplæring og gjøre dem mer faglig forberedt i overgangen fra skole til bedriftsopplæring. FRDHs forslag er følgende:

- Utdanningsprogram for frisør og blomsterfag
- Utdanningsprogram for søm og tekstilhåndverk
- Utdanningsprogram for metall- og glasshåndverk
- Utdanningsprogram for snekker- og trehåndverk
- Utdanningsprogram for interiør, utstilling og mediefag

FRDH mener at utdanningsprogram med smalere og tydeligere fagretninger, kan øke antallet søkere til fagene og imøtekomme arbeidslivets ønske om å gjøre opplæringen mer yrkesrelevant fra Vg1.

1.1. FORSLAG OM ET NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR TRADISJONSHÅNDVERK

Utdanningsprogram for tradisjonshåndverk						
Videregående trinn 1 (Vg1)	Programområder	Programområder			Fører til	Yrkesbetegnelse
	Videregående trinn 2 (Vg2)	Videregående trinn 3 (Vg3) eller opplæring i bedrift	3. år	4. år		
Tradisjonshåndverk	Børsemaker 2	Børsemakerfaget				Svennebrev Børsemaker
	Duodji	Horn-, bein- og metallduodjifaget				Fagbrev Horn-, bein- og metallduojår
		Skinn- og pelsduodjifaget				Fagbrev Skinn- og pelsduojår
		Tekstilduodjifaget				Fagbrev Tekstilduojår
		Treduodjifaget				Fagbrev Treduojår
		Veve- og håndstrikkeduodjifaget				Fagbrev Vev- og håndstrikkeduojår
	Gull- og sølvsmedhåndverk	Filigransølvsmefaget				Svennebrev Filigransølvsmed
		Gullsmefaget				Svennebrev Gullsmed
		Sølvsmefaget				Svennebrev Sølvsmed
	Smed 3	Smedfaget				Svennebrev Smed
	Søm og tekstilhåndverk 1	Bunadstilvikerfaget				Svennebrev Bunadstilviker
		Buntnakerfaget				Svennebrev Buntnaker
		Herreskredderfaget				Svennebrev Herreskredder
		Håndveverfaget				Svennebrev Håndvever
		Kjole- og draktsyerfaget				Svennebrev Kjole- og draktsyer
		Modistfaget				Svennebrev Modist
		Møbeltapetsererfaget				Svennebrev Møbeltapetserer
		Salmakerfaget				Svennebrev Salmaker
		Skomakerfaget				Svennebrev Skomaker
		Strikkfaget				Svennebrev Strikkhåndverker
	Trearbeid	Bøkkerfaget				Svennebrev Bøkker
		Møbelsnekkerfaget				Svennebrev Møbelsnekker
		Orgelbyggerfaget				Svennebrev Orgelbygger
		Tredreierfaget				Svennebrev Tredreier
		Treskjærerfaget				Svennebrev Treskjærer
		Trebåtbyggerfaget				Fagbrev Trebåtbygger
	Ur- og instrumentmaker 3,4	Urmakerfaget				Svennebrev Urmaker
		Nautisk instrumentmaker				Svennebrev Nautisk instrumentmaker
		Optronikerfaget				Svennebrev Optroniker
	Alle programområder unntatt særlep	Vg3 påbygging til generell studiekompetanse				Generell studiekompetanse
	Særlep					
	Blyglasshåndverkerfaget					Svennebrev Blyglasshåndverker
	Forgyllerfaget					Svennebrev Forgyller
	Gjortlerfaget					Svennebrev Gjortler
	Glasshåndverkerfaget					Fagbrev Glasshåndverker
	Graverfaget					Svennebrev Graver
	Keramikerfaget					Svennebrev Keramiker
	Håndbokbinderfaget					Svennebrev Håndbokbinder
	Repslagerfaget					Svennebrev Repslager
	Seilmakerfaget					Svennebrev Seilmaker
	Taksidermistfaget					Svennebrev Taksidermist

Forslag markert i rødt = det høres to ulike alternativer

For børsemakerfaget:

a) plassering i utdanningsprogrammet for tradisjonshåndverk; b) plassering i utdanningsprogrammet for teknikk og industriell produksjon

For lærefagene innenfor trearbeid:

a) plassering i utdanningsprogrammet for tradisjonshåndverk; b) plassering i utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk

1 Forslag om kryssløp fra Vg1 design

2 Kan tas som kryssløp fra Vg1 teknikk og industriell produksjon

3 Kan tas som kryssløp fra Vg1 teknikk og industriell produksjon

4 Kan tas som kryssløp fra Vg1 elektrofag

Det foreslås å opprette et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk

Det foreslås at Vg1 tradisjonshåndverk skal føre frem til følgende programområder:

- Vg2 duodji (har i dag fagbetegnelsen Vg2 design og duodji)
- Vg2 søm og tekstil (har i dag fagbetegnelsen Vg2 design og tekstil)
- Vg2 gull- og sølvsmedhåndverk (har i dag fagbetegnelsen Vg2 design og gullsmedhåndverk)
- Vg2 smed
- Vg2 ur- og instrumentmaker

- Vg2 trearbeid (eventuelt flytte programområdet til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk Programområdet har i dag fagbetegnelsen Vg2 design og trearbeid)
- Vg2 børsemaker (eventuelt flytte programområdet til utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon)

I tillegg skal et nytt Vg1 tradisjonshåndverk føre frem til en rekke særløp.

Det foreslås å høre to alternative plasseringer for Vg2 design og trearbeid med tilhørende lærefag (bøkker, møbelsnekker, orgelbygger, tredreier og treskjærer), samt Vg3 trebåtbygger: enten å la Vg2 trearbeid med tilhørende lærefag bygge på et nytt Vg1 tradisjonshåndverk, eller å flytte lærefagene til utdanningsprogram bygg- og anleggsteknikk (se *Bygg- og anleggsteknikk 1.9, Vg2 treeteknikk*).

Det foreslås at komposittbåtbyggerfaget legges ned (se 1.5 *Vg2 båtbygger, Vg3 trebåtbyggerfaget og Vg3 komposittbåtbyggerfaget*).

I tillegg høres to alternativer for Vg2 børsemaker og Vg3 børsemakerfaget: enten plasseres børsemaker i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk eller flyttes til utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon (se 1.3 *Vg2 børsemaker og Vg3 børsemakerfaget*).

Det foreslås å flytte gipsmakerfaget og kurvmakerfaget til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk (se 1.13 *Vg3 gipsmakerfaget*). Det foreslås også å flytte maskør- og parykkmakerfaget til et nytt utdanningsprogram for design (se 1.22 *Vg3 maskør- og parykkmakerfaget*).

1.1.1. BEGRUNNELSE FOR Å OPPRETTE ET NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR TRADISJONSHÅNDVERK

Utdanningsprogram for design og håndverk fører fram til mange lærefag som har få felleselementer. I et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk vil opplæringen kunne rettes mot felleselementer knyttet til søm og tekstil, i tillegg til små og verneverdige fag. En tidligere og tydeligere opplæring på Vg1 i disse fagene, vil også kunne bidra til styrke fagene og fagmiljøene.

Programfaget yrkesfaglig fordypning (YFF) gir i tillegg mulighet til tidlig spesialisering både i Vg1 og Vg2. Dersom det viser seg å være et behov, kan det også utvikles veiledninger til YFF som tar utgangspunkt i yrkene et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk fører frem til.

FRDH støtter anbefalingene fra yrkesfaglig utvalg for immateriell kulturarv og små verneverdige fag om å opprettholde tilbudet for de tradisjonelle håndverksfagene i videregående opplæring.

Faglig råd for design og håndverk har foreslått å opprette fem nye utdanningsprogram. Flere av de foreslåtte utdanningsprogrammene vil på grunnlag av dagens elevtall, kunne ha et elevgrunnlag på ca. 100 elever. Det vil sannsynligvis ikke være mulig for fylkeskommunene å tilby så mange utdanningsprogram på Vg1 med et så lavt elevgrunnlag. Et økt antall utdanningsprogram vil gi elevene færre programområder på Vg2 og fagbrev å velge mellom. I tillegg er det de siste årene inngått svært få lærekontrakter i de aktuelle lærefagene (se tabell).

Nye lærekontrakter	2014	2015	2016
Samlet antall nye lærekontrakter innenfor søm og tekstilhåndverk,	96	99	117

Kilde: Utdanningsdirektoratet (statistikkportalen)

Det foreslås derfor å samle tradisjonshåndverksfagene i ett nytt utdanningsprogram. En slik løsning anses som mindre risikabelt, gitt et lavt elevgrunnlag og dagens skolestruktur, og mangel på tilgang til læreplasser. Med utgangspunkt i elevtall på de aktuelle programområdene på Vg2, er det samlet om lag 300-500 elever på landsbasis. Sammenliknet har Vg1 Naturbruk, det minste utdanningsprogrammet per i dag, om lag 1900 elever på landsbasis på Vg1.

Flere av programområdene som foreslås å bygge på et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk er i dag etablert som landsdekkende- eller landslinjetilbud. Denne ordningen vil kunne sikre at Vg1 tradisjonshåndverk vil bli etablert i de fleste fylkeskommunene. Landslinjer og landsdekkende tilbud gir i tillegg elever fra hele landet mulighet til å søke dette utdanningsprogrammet (se tabell).

<i>Vg2 tilbud i nytt Vg1 Tradisjonshåndverk</i>	<i>Landsdekkende tilbud</i>	<i>Landslinjetilbud</i>
Børsemaker	1 skole (Sør-Trøndelag)	
Design og duodji	1 skole (Finnmark)	
Design og gullsmedhåndverk	2 skoler (Aust-Agder og Oslo)	
Design og tekstil		
Smed		1 skole (Hordaland)
Ur- og instrumentmaker		1 skole (Buskerud)
Design og trearbeid og trebåtbygger		

Vg2 design og tekstil tilbys i dag på 20 skoler i landet. I inneværende skoleår er det tilbud i alle fylker med unntak av Telemark, Sogn og Fjordane og Finnmark. Vg2 design og trearbeid tilbys i dag ved 6 skoler i fem fylker.

? Bør det opprettes et nytt Vg1 tradisjonshåndverk?

Ja

I høringen gis det to alternativer i forhold til flere av de små og verneverdige fagene: å beholde dagens plassering under design og håndverk (eller design og trearbeid), eller å flytte dem til bygg og anlegg.

Vi fastholder vårt tidligere argument om at det vil være svært uheldig å legge trebearbeidingsfagene til bygg og anlegg, og å endre flere av de små og verneverdige fagene til særløpsfag, fordi vi mener at det vil svekke utdanningen innenfor disse fagene. Vi frykter at en slik omlegging vil medføre at håndverk og tradisjonskunnskap ikke vil bli ivaretatt, og at fagene vil bli mindre synlig under bygg og anlegg. Dette vil føre til en nedgang i rekrutteringen til fagene. Vi mener derfor det er et bedre alternativ at strukturen opprettholdes, slik at fagene samles som et tilbud under design og håndverk. Vi mener at også gipsmaker og kurvmaker bør ligge under dette programmet.

? Høringsinstansenes syn på fagbetegnelsen Vg1 tradisjonshåndverk

Kulturvernforbundet støtter forslaget om å samle de små og verneverdige fagene, men anser ikke tradisjonshåndverk som et navn som vil fenge ungdommens interesse for framtidige yrkesvalg.

1.2. DE SMÅ VERNEVERDIGE FAGENE – ENDRING AV BETEGNELSE PÅ GRUPPEN

Det foreslås å endre betegnelse på gruppen små verneverdige fag til tradisjonshåndverksfag.

1.2.1. BEGRUNNELSE FOR ENDRING AV BETEGNELSEN «DE SMÅ VERNEVERDIGEFAGENE».

Yrkesfaglig utvalg for immateriell kulturarv og verneverdige fag har foreslått å endre betegnelse på faggruppen fra *små verneverdige fag* til *tradisjonelle håndverksfag*. Utvalget mener at begrepet tradisjonelle håndverksfag er et mer dekkende begrep enn verneverdige fag. Dette begrepet brukes allerede i flere sammenhenger, ikke minst i oppfølgingen av UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven. De små og verneverdige fagene omfatter i dag 41 lærefag.

? Bør gruppen små verneverdige fag endre betegnelse til tradisjonshåndverksfag?

Ja

Verneverdig er ikke et ord som appellerer til ungdom som utdanner seg med tanke på et fremtidig yrkesliv. Tradisjonshåndverk er en god og dekkende betegnelse som er i tråd med UNESCO-konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven.

1.3. VG2 BØRSEMAKER OG VG3 BØRSEMAKERFAGET

Det høres to alternativer for plassering av Vg2 børsemaker og Vg3 børsemakerfaget.

1. tilbudene videreføres i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk (med kryssløp fra Vg1 teknikk og industriell produksjon)
2. tilbudene flyttes til utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon

1.3.1. BEGRUNNELSE FOR TO ALTERNATIVER FOR Plassering AV VG2 BØRSEMAKER OG VG3 BØRSEMAKERFAGET

Programområdet Vg2 børsemaker er i dag en del av utdanningsprogram for design og håndverk. Faget har i tillegg kryssløp fra Vg1 teknikk og industriell produksjon.

Vg2 børsemaker tilbys på Gauldal videregående skole (landsdekkende tilbud). Skolen hadde 7 elever på Vg2 børsemaker i skoleåret 2015-16. Vg2 børsemaker har hatt i overkant av 30 søkere årlig de siste årene. På grunn av et begrenset behov for nye faglærte i bransjen dimensjoneres

skoletilbudet strengt i forhold til tilgjengelige læreplasser. Børsemakerfaget er et verneverdig fag med et lite, men stabilt rekrutteringsbehov. Det er oppnådd totalt 15 fagbrev i børsemakerfaget de tre siste årene.

Børsemakerfaget er på listen over de små og verneverdige fag. Dette tilsier at faget bør videreføres i nytt Vg1 tradisjonshåndverk.

Samtidig har børsemakerfaget fellestrekk med andre mekaniske fag. Bransjene er også positiv til at Vg2 børsemaker og Vg3 børsemakerfaget flyttes til utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon.

? I hvilket utdanningsprogram mener høringsinstansene Vg2 børsemaker og Vg3 børsemakerfaget skal videreføres?

I nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk, med kryssløp fra utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon

Ingen kommentar fra instansen

1.4. VG2 DESIGN OG TREARBEID MED TILHØRENDE LÆREFAG

Det høres to alternativer for Vg2 design og trearbeid med tilhørende lærefag, bøkker-, møbelsnekker-, orgelbygger-, tredreier- og treskjærerfaget.

1. Programområdet Vg2 design og trearbeid med tilhørende lærefag, videreføres i nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk og endrer betegnelse til Vg2 trearbeid
2. Lærefagene flyttes til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk

1.4.1. BEGRUNNELSE FOR AT PROGRAMOMRÅDET VG2 DESIGN OG TREARBEID MED TILHØRENDE LÆREFAG, VIDEREFØRES I NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR TRADISJONSHÅNDVERK OG ENDRER BETEGNELSE TIL VG2 TREARBEID

Trearbeidsfagene bøkker-, orgelbygger, tredreier- og treskjærerfaget er verneverdige håndverksfag som er nært beslektet med hverandre og hører derfor naturlig sammen i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk. Dette taler også for at møbelsnekker videreføres sammen med de øvrige trearbeidsfagene i det nye utdanningsprogrammet.

? Bør Vg2 design og trearbeid med tilhørende lærefag videreføres i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk?

Ja

Vi frykter at en omlegging til bygg og anlegg vil medføre at håndverk og tradisjonskunnskap ikke vil bli ivaretatt. I tillegg mener vi at fagtilbudet vil bli mindre synlig under bygg og anlegg, og at dette vil føre til lavere rekruttering.

Fagene som samles under det nye utdanningsprogrammet tradisjonshåndverk har mye til felles, både i forhold til det å bygge på tradisjoner, og selve bruken av håndverktøy. Dette fokuset tror vi vil bli ivarettatt på en bedre måte i programområdet tradisjonshåndverk.

? **Bør programområdet Vg2 design og trearbeid endre fagbetegnelse til Vg2 trearbeid på et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk?**

Vet ikke

Kulturvernforbundet mener at navnet bør beskrive hva man lærer i det aktuelle faget. Det er mye som kan lages av tre, og navnet "trearbeid" blir derfor litt for diffust.

1.4.2. BEGRUNNELSE FOR AT LÆREFAGENE FLYTTES TIL UTDANNINGSPROGRAM FOR BYGG- OG ANLEGGSTEKNIKK

Forslaget om å flytte lærefagene fra utdanningsprogram for design og håndverk til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk innebærer: 1) Vg3 møbelsnekker skal bygge på et nytt programområde Vg2 møbel og treteknikk (se *Bygg- og anleggsteknikk 1.9, Vg2 treteknikk*) 2) Bøkker-, orgelbygger-, tredreier- og treskjærerfaget endrer opplæringsmodell fra hovedmodellen (2+2) til en særløpsmodell (1+3)

Dersom trefagene som i dag hører til utdanningsprogrammet for design og håndverk flyttes, vil elever som søker utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk kunne velge mellom flere programområder og lærefag enn det som er mulig etter dagens ordning. I dag tilbys utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk i alle fylkeskommuner. En flytting av lærefagene fra utdanningsprogram for design og håndverk vil kunne bidra positivt for rekruttering til disse lærefagene.

Høringsinstansene bes om å vurdere om møbelsnekkerfaget skal flyttes til Vg2 treteknikk og at programområdet endrer fagbetegnelse til Vg2 møbel og treteknikk.

Det store flertallet av de som går opp til fag- eller svenneprøve i disse lærefagene gjør det gjennom praksiskandidatordningen. Ved å endre opplæringsmodellen fra hovedmodellen (2+2) til særløp (1+3) for bøkker-, orgelbygger-, tredreier- og treskjærerfaget, vil opplæringen på Vg2 og Vg3 skje i bedrift der fagkompetansen best kan bli ivarettatt.

? **Bør Vg2 design og trearbeid med tilhørende lærefag flyttes til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk?**

Nei

Se kommentar over. Viser for øvrig til brev sendt 4. september 2017 der vi utdyper våre kommentarer.

Det bør imidlertid legges til rette for kryssløp fra vg1BA over til vg2 trearbeid for de som ønsker å spesialisere seg i den retningen.

? Bør Vg3 møbelsnekker bygge på Vg2 treteknikk og programområdet endre fagbetegnelse til Vg2 møbel og treteknikk?

Nei

Betegnelsen er i og for seg beskrivende, men plasseringen bør være under tradisjonshåndverk og ikke under bygg og anlegg, jfr kommentarer over.

? Bør bøkkerfaget, orgelbyggerfaget, tredeierfaget og orgelbyggerfaget endre opplæringsmodell fra hovedmodellen (2+2) til særløpsmodell (1+3)?

Nei

Kulturvernforbundet mener det er statens ansvar å sikre en videreføring av disse fagene, i tråd med UNESCO-konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven.

1.5. VG2 BÅTBYGGER, VG3 TREBÅTBYGGERFAGET OG VG3 KOMPOSITTBÅTBYGGERFAGET

Det foreslås å legge ned Vg2 båtbygger. Det foreslås å legge ned Vg3 komposittbåtbyggerfaget. For Vg3 trebåtbyggerfag høres to alternativer:

1. Trebåtbyggerfaget skal bygge på Vg2 trearbeid på nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk
2. Trebåtbyggerfaget flyttes til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk og gjøres om til særløpsfag (1+3)

1.5.1. BEGRUNNELSE FOR Å LEGGE NED VG2 BÅTBYGGER

Vg2 båtbygger rekrutterer i dag til to lærefag: trebåtbyggerfaget og komposittbåtbyggerfaget. Det er kun én privatskole som tilbyr Vg2 båtbyggerfag i skoleåret 2016-2017. I skoleåret 2015-16 hadde skolen 9 elever i Vg2 båtbyggerfag. Det har siden 2012 ikke vært offentlig tilbud i Vg2 båtbygger. Det offentlige tilbudet ble avvirket i 2012, da søkningen var lav og komposittbransjen skolen rekrutterte til hadde en nedgangstid i bygging og salg av nye komposittbåter.

? Bør programområdet Vg2 båtbygger legges ned?

Nei

Dette er en lang og stolt tradisjon i Norge, som staten bør ta ansvar for at videreføres. Norge har dessuten en betydelig flåte med både fritidsbåter og yrkesbåter, og det er stor aktivitet og produksjon både innenfor trebåt og andre materialer, som kompositt. Kulturvernforbundet anser derfor dette som en relevant kompetanse, også ift vedlikehold og reparasjon. Vi ser en økende interesse i forhold til båtbyggerfagene, og et økt antall lærlinger. I 2016 fikk Norge

Oselvarverkstaden inn på UNESCOs liste for beste vernepraksis, begrunnelsen var nettopp opplæring i båtbygging.

1.5.2. BEGRUNNELSE FOR Å LEGGE NED VG3 KOMPOSITTBÅTBYGGER

Komposittbåtbyggerfaget ble etablert med Kunnskapsløftet. Det har vært én søker til læreplass i faget de tre siste årene. Det er avlagt i gjennomsnitt 5 fagbrev i komposittbåtbyggerfaget de tre siste årene. Faget er således av de små fagene i fag- og yrkesopplæringen, men er ikke et verneverdig fag. Om lag tre fjerdedeler av nyutdannede med fagbrev hadde bakgrunn som praksiskandidater.

I følge faglig råd for design og håndverk har småbåtproduksjonen i Norge falt drastisk, og det er usikkert hvorvidt den vil ta seg opp. Det er derfor en utfordring å opprettholde et tilbud når det både er få søkere og svært få læreplasser i faget.

Fagbrev innen polymerkomposittfaget kan ifølge Norsk komposittforening (NKF) gi de samme jobbmulighetene. Bransjen mener det er gode muligheter å få jobb for faglærte i komposittmaterialet innen komposittbåtbyggerfaget. Kompetansebehovet innen komposittbåtbygging kan med dette ivaretas av andre lærefag, fortrinnsvis av «plastfagene» i utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon.

Bør Vg3 komposittbåtbyggerfaget legges ned?

Nei

Viser til kommentaren over.

1.5.3. BEGRUNNELSE FOR Å VIDEREFØRE VG3 TREBÅTBYGGER PÅ NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR TRADISJONSHÅNDVERK

Det foreslås at Vg3 trebåtbyggerfaget videreføres på et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk og skal bygge på Vg2 trearbeid.

De siste tre årene er det oppnådd 12 fagbrev i trebåtbyggerfaget. I 2016 var det 10 søkere til læreplass. Ingen av søkerne hadde ungdomsrett.

Trebåtbyggerfaget er et verneverdige fag, og hører derfor naturlig til på et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk. Faget er et av de største innenfor gruppen av små verneverdige fag med 10 nye lærekontrakter i 2016.

Trebåtbyggerfaget er et trearbeidsfag og har derfor mange felleselementer med tredreier-, treskjærer- og møbelsnekkerfaget. Dette tilsier at trebåtbygger kan rekruttere fra samme Vg2 som de øvrige trearbeidsfagene (Vg2 trearbeid).

Bør Vg3 trebåtbyggerfaget videreføres på et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk og bygge på Vg2 trearbeid?

Ja

Vi ønsker at det videreføres et vg2 trebåtbyggerfag, slik som i dag, som følges av vg3 trebåtbygger. Dersom det ikke lar seg gjøre, støtter vi foreslåtte struktur. Dette bør ligge under programområdet tradisjonshåndverk. I tillegg til flåten med nyere båter (både fritid og yrke), har Norge en stor flåte av verneverdige fartøy. Myndighetene har besluttet at disse skal tas vare på, og da må det foreligge kompetanse innen restaurering, vedlikehold og drift. Det er stor interesse for de verneverdige båtene, ikke bare lokalt men også ift næringsliv og turisme.

1.5.4. BEGRUNNELSE FOR Å FLYTTE VG3 TREBÅTBYGGER TIL UTDANNINGSPROGRAM FOR BYGG- OG ANLEGGSTEKNIKK

Det foreslås at trebåtbyggerfaget flyttes til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk og at faget endrer opplæringsmodell fra hovedmodellen (2+2) til en særløpsmodell (1+3).

Dersom trebåtbyggerfaget som i dag hører til utdanningsprogram for design og håndverk flyttes, vil elever som søker utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk kunne velge mellom flere programområder og lærefag enn det som er mulig etter dagens ordning. I dag tilbys utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk i alle fylkeskommuner. En flytting av trebåtbyggerfaget fra design og håndverk vil kunne bidra positivt for rekruttering til faget.

Ved å endre opplæringsmodell for trebåtbyggerfaget fra hovedmodellen (2+2) til særløp (1+3), vil opplæringen etter Vg1 skje i bedrift der fagkompetansen best kan bli ivaretatt.

? **Bør Vg3 trebåtbyggerfaget flyttes til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk og endre opplæringsmodell fra hovedmodellen (2+2) til en særløpsmodell (1+3)?**

Nei

Kulturvernforbundet mener at trebåtbyggerfaget bør ligge under tradisjonshåndverk og ikke bygg og anlegg. jfr kommentarer over. Selv om det er behov for praksisplasser innenfor trebåtbyggerfaget bør det bygge på et offentlig utdanningsløp, for å sikre at faget ivaretas tilstrekkelig.

1.6. VG2 DESIGN OG DUODJI OG TILHØRENDE LÆREFAG

Det foreslås å videreføre programområdet Vg2 design og duodji og tilhørende lærefag i nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk.

Det foreslås å endre fagbetegnelse fra Vg2 design og duodji til Vg2 duodji. Det foreslås å videreføre kryssløp fra utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon.

For begrunnelse for å opprette et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk, se 1.1. *Forslag om et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk.*

? **Bør programområdet Vg2 design og duodji, med tilhørende lærefag videreføres i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk?**

Ja

Ingen kommentar fra instansen

? Bør programområdet Vg2 design og duodji endre fagbetegnelse til Vg2 duodji?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.7. VG2 DESIGN OG GULLSMEDHÅNDVERK

Det foreslås å videreføre programområdet Vg2 design og gullsmedhåndverk og tilhørende lærefag i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk. Det foreslås å endre fagbetegnelse fra Vg2 design og gullsmedhåndverk til Vg2 gull- og sølvsmedhåndverk.

For begrunnelse for opprettelse av et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk, se 1.1 *Forslag om et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk.*

? Bør programområdet Vg2 design og gullsmedhåndverk, med tilhørende lærefag videreføres i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk?

Ja

Ingen kommentar fra instansen

? Bør programområdet Vg2 design og gullsmedhåndverk endre fagbetegnelse til Vg2 gull- og sølvsmedhåndverk?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.8. VG2 DESIGN OG TEKSTIL OG TILHØRENDE LÆREFAG

Det foreslås å videreføre programområdet Vg2 design og tekstil og tilhørende lærefag i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk. Det foreslås å endre fagbetegnelse fra design og tekstil til Vg2 søm og tekstilhåndverk.

For begrunnelse for å opprette et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk, se 1.1. *Forslag om et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk.*

? Bør programområdet Vg2 design og tekstil, med tilhørende lærefag videreføres i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk?

Ja

Ingen kommentar fra instansen

? Bør programområdet Vg2 design og tekstil endre fagbetegnelse Vg2 søm og tekstilhåndverk?

Ja

Ingen kommentar fra instansen

1.9. VG2 OG VG3 PIANOSTEMMING OG PIANOTEKNIKK

Det foreslås at Vg2 og Vg3 pianostemming og pianoteknikk legges ned.

1.9.1. BEGRUNNELSE FOR Å LEGGE NED VG2 OG VG3 PIANOSTEMMING OG PIANOTEKNIKK

Pianostemmer og pianoteknikk er et yrkeskompetansefag med opplæring i skole. Det er per i dag ingen skoler som tilbyr Vg2 og Vg3 pianostemming og pianoteknikk. Rud videregående skole i Akershus hadde et landsdekkende tilbud som ble lagt ned i 2010 på grunn av lav søkning.

Bransjen mener det er et stort og udekket behov for pianostemmere i Norge, både i det private og offentlige markedet, herunder kulturinstitusjoner, kulturskoler og skoler. Faglig råd for design og håndverk gjengir i utviklingsredegjørelsen for 2015-16 et innspill fra Musikernes fellesorganisasjon (MFO) som mener faget er høyt spesialisert og krever lang trening. Det er etter MFOs syn ikke mulig å utføre dette arbeidet uten relevant utdanning. Det er i tillegg opprettet et tilbud på Norges Musikkhøyskole for pianostemmere.

? Bør Vg2 og Vg3 pianostemming og pianoteknikk legges ned?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.10. VG2 SMED OG VG3 SMEDFAGET

Det foreslås å videreføre programområdet Vg2 smed og tilhørende lærefag i nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk.

For begrunnelse for å opprette et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk, se 1.1 Forslag om et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk.

? Bør programområdet Vg2 smed, med tilhørende lærefag videreføres i et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk?

Ja

Kulturvernforbundet ønsker at programområdet videreføres i programområdet for tradisjonshåndverk. Kulturvernforbundets medlemsorganisasjoner jobber med restaurering og vedlikehold av en rekke ulike kulturminner, herunder bygninger, båter, biler og fyrtårn. Det trengs derfor kompetanse på mange ulike områder, herunder smed. Faget bør få opprettholde muligheten for kryssløp fra TIP for å styrke rekrutteringen.

1.11. VG2 UR- OG INSTRUMENTMAKER

Det foreslås å videreføre programområdet Vg2 ur- og instrumentmaker i nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk.

Det foreslås å legge ned lærefaget Vg3 storurmakerfaget (se 1.12 Vg3 storurmaker).

For begrunnelse for å opprette et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk, se 1.1 Forslag om et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk.

? Bør programområdet Vg2 ur- og instrumentmaker videreføres i nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.12. VG3 STORURMAKERFAGET

Det foreslås at Vg3 storurmakerfaget legges ned.

1.12.1. BEGRUNNELSE FOR Å LEGGE NED VG3 STORURMAKERFAGET

Faglig råd for design og håndverk foreslår å legge ned Vg3 storurmakerfaget. Det var ingen søkere til storurmakerfaget i 2016. I løpet av de siste åtte årene er det tegnet det to nye svennebrev i faget. Forslaget er i tråd med anbefalinger fra Norges Urmakerforbund. Bransjen mener storurmakeropplæring bør bygge på fullført urmakerutdanning. Bransjen mener urmakere som allerede har kompetanse på dette feltet, vil sikre opplæringen.

Ifølge Norges Urmakerforbund er det etterspørsel etter kompetanse på reparasjon av store ur, og flere urmakere har lang ventetid. Dette tyder på at fagkompetansen er noe etterspurt og verdsatt. Når bransjen på tross av dette foreslår å legge ned storurmakerfaget, er det fordi de mener kompetansebehovet kan ivaretas gjennom urmakerfaget. Bransjen mener de kan selv sikre at kompetansen overføres til nye utøvere med interesse for store ur.

Bør Vg3 storurmakerfaget legges ned?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.13. VG3 GIPSMAKERFAGET

Det foreslås å videreføre gipsmakerfaget som en særløpsmodell og at faget flyttes til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk.

1.13.1. BEGRUNNELSE FOR Å VIDEREFØRE GIPSMAKERFAGET SOM EN SÆRLØPSMODELL OG AT FAGET FLYTTES TIL UTDANNINGSPROGRAM FOR BYGG- OG ANLEGGSTEKNIKK

I gipsmakerfaget er det tegnet to nye lærekontrakter i løpet av de siste tre årene. Tre har oppnådd et svennebrev i faget de siste åtte årene.

Arbeidsmarkedet for faglærte i gipsmakerfaget er generelt begrenset, men det er et behov for å bevare og videreføre faget. I gipsmakerfaget lages det hovedsakelig produkter rettet mot bygg i form av ulik dekor utvendig og innvendig i bygninger. Blant annet har Nidaros domkirkes restaureringsarbeider et gipsverksted. Forbrukerne er hovedsakelig private, men også offentlige når det gjelder for eksempel restaureringsprosjekter.

Ved å videreføre gipsmakerfaget og legge det til utdanningsprogram for bygg og anleggsteknikk, vil lærefagene kunne gjøres bedre kjent for både elevene og bransjen. Dersom gipsmakerfaget som i dag tilbys i utdanningsprogram for design og håndverk flyttes, vil elever som søker utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk kunne velge mellom flere lærefag enn det som er mulig etter dagens ordning. I dag tilbys Vg1 bygg- og anleggsteknikk i alle fylkeskommunene.

Bør gipsmakerfaget flyttes til utdanningsprogram for bygg og anleggsteknikk?

Nei

Ingen kommentar fra instansen

1.14. VG3 KURVMAKERFAGET

Det foreslås å videreføre kurvmakerfaget i en særløpsmodell og at faget flyttes til utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk.

1.14.1. BEGRUNNELSE FOR Å VIDEREFØRE KURVMAKERFAGET I EN SÆRLØPSMODELL OG AT FAGET FLYTTES TIL UTDANNINGSPROGRAM FOR BYGG- OG ANLEGGSTEKNIKK

I kurvmakerfaget er det tegnet fire nye lærekontrakter i løpet av de siste tre årene. To har oppnådd svennebrev i faget de siste åtte årene.

Arbeidsmarkedet for faglærte innen kurvmakerfaget er generelt begrenset, men det er et behov for å bevare og videreføre faget. Kurvmakerfaget er lite utbredt, og har få utøvere. Faget har både privat og offentlig etterspørsel.

Ved å videreføre kurvmakerfaget og legge det til utdanningsprogram for bygg og anleggsteknikk vil fagene gjøres bedre kjent for både elevene og bransjen. Dersom kurvmakerfaget som i dag tilbys på utdanningsprogram for design og håndverk flyttes, vil elever som søker utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk kunne velge mellom flere lærefag enn det som er mulig etter dagens ordning. I dag tilbys Vg1 bygg- og anleggsteknikk i alle fylkeskommunene.

? Bør kurvmakerfaget flyttes til utdanningsprogram for bygg og anleggsteknikk?

Nei

Ingen kommentar fra instansen

1.15. FORSLAG OM ET NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR DESIGN

Utdanningsprogram for design						
Programområder		Programområder			Fører til	Yrkesbetegnelse
Videregående trinn 1 (Vg1)	Videregående trinn 2 (Vg2)	Videregående trinn 3 (Vg3) eller opplæring i bedrift				
1. år	2. år	3. år	4. år	5. år		
Design	Blomsterdekoratør	Blomsterdekoratør			Fagbrev	Blomsterdekoratør
	Frisør	Frisørfaget			Svennebrev	Frisør
	Interiør og utstillingsdesign	Interiør			Yrkeskompetanse	Interiørkonsulent
		Profileringsdesignfaget			Svennebrev	Profileringsdesigner
		Utstillingsdesign			Yrkeskompetanse	Utstillingsdesigner
	Medieproduksjon	Fotografaget			Svennebrev	Fotograf
		Mediegrafikerfaget			Svennebrev	Mediegrafiker
		Film- og videoteknikkfaget			Fagbrev	Film- og videoteknikkfaget
	Alle programområder unntatt særlop	Vg3 påbygging til generell studiekompetanse				Generell studiekompetanse
	Særlop	Maskør- og parykkmakerfaget			Svennebrev	Maskør- og parykkmaker

Det foreslås at deler av utdanningsprogrammet for design og håndverk videreføres i et nytt utdanningsprogram for design. Det foreslås at Vg1 design fører frem til programområdene Vg2 frisør, Vg2 blomsterdekoratør, Vg2 interiør og utstillingsdesign og Vg2 medieproduksjon, med tilhørende Vg3-tilbud. Det foreslås at maskør- og parykkmakerfaget videreføres som særlopsfag i utdanningsprogram for design.

1.15.1. BEGRUNNELSE FOR ET NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR DESIGN

Hensikten med forslaget er å samle fag med flest mulig felleselementer i samme utdanningsprogram, slik at elevene kan starte med opplæring i faget i Vg1. Arbeidslivets parter har gitt uttrykk for at dagens struktur i design og håndverk ikke ivaretar dette behovet i tilfredsstillende grad.

Utdanningsprogram for design og håndverk fører frem til mange lærefag som har få felleselementer. På et nytt utdanningsprogram for design vil opplæringen kunne samles om felleselementer som form og farge, komposisjon, visuell kommunikasjon, kunst og kultur, IKT, kundebehandling, salg og markedsføring.

Et nytt utdanningsprogram for design vil kunne ha stort nok elevgrunnlag til å kunne opprettes som eget utdanningsprogram i alle fylkeskommuner.

Programfaget yrkesfaglig fordypning (YFF) gir i tillegg mulighet til tidlig fordypning både i Vg1 og Vg2. Dersom det viser seg å være et behov, kan det også utvikles veiledninger til YFF som tar utgangspunkt i yrkene et nytt utdanningsprogram for tradisjonshåndverk fører frem til.

Det er grunn til å tro at søkningen til frisørfaget vil gi et nødvendig elevgrunnlag for at et nytt utdanningsprogram for design kan opprettes i alle fylkeskommuner. Programområdet Vg2 interiør- og utstillingsdesign og Vg2 medieproduksjonsfagene vil kunne få flere søkere i et nytt utdanningsprogram for design.

? Bør det opprettes et nytt utdanningsprogram design?

Ja

Ingen kommentar fra instansen

? Høringsinstansenes syn på fagbetegnelsen Vg1 design

Ingen kommentar fra instansen

1.16. NEDLEGGELSE AV PROGRAMOMRÅDET VG1 MEDIETPRODUKSJON

Det foreslås at programområdet Vg1 medieproduksjon på utdanningsprogram for design og håndverk legges ned, og videreføres på et nytt utdanningsprogram for Vg1 design.

1.16.1. BEGRUNNELSE FOR NEDLEGGELSE AV PROGRAMOMRÅDET VG1 MEDIETPRODUKSJON

I 2013 ble det bestemt at medier- og kommunikasjon skulle gjøres om til et studieforbereende utdanningsprogram, gjeldende fra skoleåret 2016-2017, og at fotograffaget, mediegrafikerfaget og mediedesign skulle bygge på utdanningsprogram for design og håndverk, og programområdet Vg1 og Vg2 medieproduksjon som en midlertidig løsning.

Det var 273 søkere til Vg1 medieproduksjon skoleåret 2016-2017. Rekruttering til arbeidslivet fra lærefagene innenfor medieproduksjon er lav. Siden 2011 har det samlede antall nye

lærekontrakter i fotograffaget og mediegrafikerfaget ligget på rundt 150 nye kontrakter i året2. Det lave antallet søkere til medieproduksjonsfagene gir ikke grunnlag for å videreføre medieproduksjon som et eget programområde på Vg1.

? **Bør programområdet Vg1 medieproduksjon på utdanningsprogram for design og håndverk legges ned?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? **Bør medieproduksjon videreføres som del av et nytt utdanningsprogram for design?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.17. VG2 MEDIEPRODUKSJON

Vg2 medieproduksjon videreføres i nytt utdanningsprogram for design. Det foreslås at Vg3 mediegrafikerfaget og Vg3 fotograffaget skal bygge på Vg2 medieproduksjon. Det foreslås at Vg3 mediedesign legges ned.

1.17.1. BEGRUNNELSE FOR Å VIDEREFØRE VG2 MEDIEPRODUKSJON I NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR DESIGN

For begrunnelse for nytt utdanningsprogram for design, se 1.15 *Forslag om et nytt utdanningsprogram for design*.

? **Bør Vg2 medieproduksjon videreføres som del av nytt Vg1 design?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.18. VG3 MEDIEDESIGN

Det foreslås å legge ned Vg3 mediedesign. Det foreslås at deler av Vg3 mediedesign ivaretas i Vg3 mediegrafiker.

1.18.1. BEGRUNNELSE FOR Å LEGGE NED VG3 MEDIEDESIGN OG AT DELER AV VG3 MEDIEDESIGN IVARETAS I VG3 MEDIEGRAFIKER

Rekrutteringen til Vg3 mediedesign har gått ned og tilbys kun ved én skole i landet. Det er også vanskelig for elevene å få relevant arbeid etter fullført Vg3 mediedesign. Mange fortsetter med påbygg til generell studiekompetanse.

Faglig råd for medier og kommunikasjon (FRMK) har også foreslått å dele mediegrafikerfaget, og å skille ut film- og videoteknikk som et eget lærefag. Vg3 mediegrafiker og Vg3 mediedesign har flere fellesmenter. En deling av mediegrafikerfaget vil gi ytterligere rom for å ivareta deler av mediedesign i mediegrafikerfaget.

? Bør Vg3 mediedesign legges ned, samtidig som deler av mediedesign ivaretas på Vg3 mediegrafiker?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.19. VG3 FILM- OG VIDEOTEKNIKKFAGET

Det høres forslag om nytt lærefag i film og videoteknikk. Faget skal bygge på Vg2 medieproduksjon.

1.19.1. BEGRUNNELSE FOR Å OPPRETTE NYTT LÆREFAG I FILM OG VIDEOTEKNIKK

Faglig råd for medier og kommunikasjon har foreslått at film- og videoteknikkerfaget opprettes som nytt lærefag og at faget skal følge 2+2-modellen. Opplæring i bedrift skal bygge på Vg2 medieproduksjon.

FRMK ønsker å etablere film- og videoteknikkerfaget som nytt lærefag. Medieproduksjonsfaget ble i sin tid etablert som et bredt lærefag for å kunne dekke store deler av bransjen. Målet med et slikt bredt fag var å være forberedt på endringer, men økt krav til spisskompetanse, spesielt innen film-, lyd- og videoteknikk, tilsier at det kan være behov for et nytt lærefag.

Det er foreløpig ikke undersøkt hvilket behov arbeidslivet har for fagarbeidere i film- og videoteknikk og om det kan etableres læreplaner i faget. Det er også usikkert om et nytt lærefag i film- og videoteknikk vil kunne etablere seg som en sikker rekrutteringsvei til arbeidslivet i konkurranse med høyere utdanning.

Høringsinstansene bes om å vurdere behovet for et eget lærefag i film- og videoteknikk på videregående opplærings nivå.

? Bør Vg3 film- og videoteknikkfaget opprettes som nytt lærefag?

Ja

Film og video er viktig i forhold til dokumentasjon og videreføring av kunnskap.

1.20. VIDEREFØRING AV EKSISTERENDE PROGRAMOMRÅDER PÅ VG2 I NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR DESIGN

Det foreslås at følgende Vg2-tilbud med tilhørende lærefag videreføres i nytt utdanningsprogram for design:

- Vg2 og Vg3 frisør
- Vg2 og Vg3 blomsterdekoratør
- Vg2 Interiør og utstillingsdesign, Vg3 interiør, Vg3 utstillingsdesign og Vg3 profileringsdesign

Endringene kommer som en følge av forslaget om et nytt utdanningsprogram for design. Endringene er den samme for alle tre Vg2-tilbud. Derfor høres disse samlet.

1.20.1. BEGRUNNELSE FOR Å VIDEREFØRE VG2 FRISØR, VG2 BLOMSTERDEKORATØR, VG2 INTERIØR OG UTSTILLINGSDESIGN, MED TILHØRENDE LÆREFAG I NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR DESIGN

Dette følger av endringer på Vg1. For begrunnelse for nytt utdanningsprogram for design, se 1.15 *Forslag om et nytt utdanningsprogram for design*.

Høringsinstansene bes om kommentarer til ny plassering av Vg2 frisør, Vg2 blomsterdekoratør, Vg2 interiør og utstillingsdesign, med tilhørende lærefag.

Ingen kommentar fra instansen

1.21. VG2 AKTIVITØR OG VG3 AKTIVITØRFAGET

Det foreslås at Vg2 aktivitør og Vg3 aktivitørfaget flyttes fra utdanningsprogram for design og håndverk til utdanningsprogram for helse- og oppvekstfag.

1.21.1. BEGRUNNELSE FOR Å FLYTTE VG2 AKTIVITØR OG VG3 AKTIVITØRFAGET FRA UTDANNINGSPROGRAM FOR DESIGN OG HÅNDVERK TIL UTDANNINGSPROGRAM FOR HELSE- OG OPPVEKSTFAG

Faget og aktivitørens kompetanse ligger i dag i skjæringspunktet mellom håndverksfag og helse-, oppvekst- og omsorgsfag. Det kan være hensiktsmessig å knytte aktivitørfaget tettere til andre helsefag. Endringer i tilbudsstrukturen kan føre til at faget blir mer synlig i helse- og omsorgssektoren, noe som igjen kan bidra til å øke rekrutteringen.

I lys av utfordringene faget står overfor, utviklingen i faget og de øvrige endringene som foreslås for utdanningsprogram for design og håndverk, foreslås det å flytte Vg2 aktivitør og Vg3 aktivitørfaget til utdanningsprogram for helse- og oppvekstfag.

Bør Vg2 aktivitør og Vg3 aktivitørfaget flyttes fra utdanningsprogram for design og håndverk til utdanningsprogram for helse- og oppvekstfag?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.22. VG3 MASKØR- OG PARYKKMAKERFAGET

Det foreslås at Vg3 maskør- og parykkmakerfaget videreføres i nytt utdanningsprogram for design.

1.22.1. BEGRUNNELSE FOR AT VG3 MASKØR- OG PARYKKMAKERFAGET VIDEREFØRES I NYTT UTDANNINGSPROGRAM FOR DESIGN

Maskør- og parykkmakerfaget er et av de verneverdige fagene. Innspill fra bransjen viser at de rekrutterer hovedsakelig lærlinger som har kompetanse i frisørfaget. Ved å legge faget til utdanningsprogram for design vil det imøtekomme behovet i bransjen med en relevant opplæring.

? **Bør maskør- og parykkmakerfaget videreføres i nytt utdanningsprogram for design?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon

Utdanningsprogrammet er nest størst målt i antall avlagte fag- og svennebrev og tredje størst målt i antall søkere.

Det har vært diskutert om utdanningsprogrammet er for bredt og bør splittes. Goth mfl. (2014) viser imidlertid i sin studie til at industrien mener at utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon er relevant og det vises til at kunnskaper og ferdigheter som er viktige for ett fag, er viktig for flere fag. Studiet viser at det er mulig å ivareta en relevant yrkesrettet opplæring for de fleste fagene innen utdanningsprogrammet.

FRTIP understreker at næringen har behov for fagarbeidere som er allsidige, omstillingsdyktige, selvstendige og effektive. Utdanningsprogrammet og programområdene på Vg2 må derfor være brede. Dette er yrkesfaglig utvalg for bygg, elektro og industri enige i, og rådets forslag til anbefalinger reflekter i stor grad behovet for brede utdanningstilbud. FRTIP foreslår blant annet nedlegging av programområder på Vg2 og lærefag som ikke har hatt søkere de siste årene. Videre foreslår FRTIP å slå sammen programområdene Vg2 kjemiprosess og Vg2 laboratoriefag. Rådet mener også at det bør vurderes om flere av de små lærefagene kan bli slått sammen til ett større lærefag hvor de tidligere små lærefagene blir fordypninger.

For å få mer konsistente opplæringsløp anbefales det å flytte programområdet Vg2 transport og logistikk med tilhørende lærefag til utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon. En analyse av elevenes søkemønster viser at to av tre som begynner på Vg2 transport og logistikk kommer fra utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon via et kryssløp. (se for øvrig *Service og samferdsel, 1.11 Vg2 transport og logistikk*).

1.1. VG1 TEKNIKK OG INDUSTRIELL PRODUKSJON

Det foreslås ingen endringer på Vg1 teknikk og industriell produksjon.

1.2. VG2 INDUSTRIELL MØBELPRODUKSJON, VG3 INDUSTRIISNEKKERFAGET OG VG3 INDUSTRIITAPETSERERFAGET

Det foreslås å legge ned programområdet for Vg2 industriell møbelproduksjon. Lærefagene industrisnekkerfaget og industritapetsererfaget skal bygge på Vg2 industriteknologi. Det foreslås også å opprette et kryssløp fra Vg2 treteknikk på utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk for de to lærefagene.

1.2.1. BEGRUNNELSE FOR LEGGE NED VG2 INDUSTRIELL MØBELPRODUKSJON OG FLYTTE VG3 INDUSTRIISNEKKERFAGET OG VG3 INDUSTRIITAPETSERERFAGET TIL VG2 INDUSTRIKNOLOGI

Det er vanskelig å rekruttere ungdom til Vg2 industriell møbelproduksjon, og søkertallene til Vg2 er så lave at det er vanskelig opprettholde tilbudet. Vg2 industriell møbelproduksjon imøtekommer heller ikke kompetansebehovet til møbelindustrien, fordi produksjonen i økende grad automatiseres. FRTIP mener at Vg2 industriteknologi derfor vil gi opplæring som er relevant for arbeid i møbelindustrien.

Det at de to lærefagene industrisnekkerfaget og industritapetsererfaget skal bygge på Vg2 industriteknologi, vil kunne gi møbelindustrien flere elever å velge mellom når de skal rekruttere til læreplass. Videre vil elevene få flere lærefag å velge mellom etter fullført Vg2.

Det har vært et ønske å se snekkerfagene som tilbys i flere utdanningsprogram i sammenheng. Det er også ønskelig å øke rekrutteringen til Vg3 industrisnekkerfaget. Dette kan blant annet

gjøres gjennom å opprette kryssløp fra Vg2 treteknikk i utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk.

? Bør programområdet Vg2 industriell møbelproduksjon legges ned?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Bør Vg3 industrisnekkerfaget og Vg3 industritapetsererfaget bygge på programområdet Vg2 industriteknologi?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Bør det opprettes kryssløp fra Vg2 treteknikk på utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk til Vg3 industrisnekkerfag på utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.3. VG2 INDUSTRIKSTIL OG DESIGN OG TILHØRENDE LÆREFAG (UNNTATT INDUSTRIKSTILFAGET, FISKEREDSKAP)

Det foreslås å legge ned Vg2 industritekstil og design.

Det foreslås å slå sammen fem av de seks tilhørende lærefagene til ett lærefag, med navnet Vg3 industritekstil. De fem fagene er (1) industrisømfaget, (2) industritekstilfaget, farging, trykking og etterbehandling, (3) industritekstilfaget, garnfremstilling, (4) industritekstilfaget, trikotasje og (5) industritekstilfaget, veving. Det nye lærefaget skal bygge på Vg2 industriteknologi. Det siste lærefaget, Vg3 industritekstil, fiskeredskap, er foreslått nedlagt, se 1.4 Vg3 industritekstil, fiskeredskap.

1.3.1. BEGRUNNELSE FOR LEGGE NED VG2 INDUSTRIKSTIL OG DESIGN, SLÅ SAMMEN TILHØRENDE LÆREFAG (UNNTATT VG3 INDUSTRIKSTILFAGET, FISKEREDSKAP) TIL VG3 INDUSTRIKSTIL SOM SKAL BYGGE PÅ VG2 INDUSTRITEKNOLOGI

Vg2 industritekstil og design har ikke hatt noen søkere de siste fire årene, og det har ikke vært tilbudt i noen fylker etter at Kunnskapsløftet ble innført. Selv om Vg2 industritekstil og design ikke blir tilbudt, er det fortsatt noen som tar fagbrev i disse fagene. Dette er enten praksiskandidater eller voksne lærlinger. FRTIP mener derfor at tekstilfagene bør beholdes.

Når det gjelder fagene industrisøm, farging, garnfremstilling, trikotasje og veving og er det få bedrifter i Norge som "bruker" disse fem lærefagene, og behovet for lærlinger er relativt lite. Men samtidig er det noen som tar fagbrev i disse fagene. En sammenslåing av disse fagene til ett lærefag vil kunne gi et bredere lærefag som kan være mer attraktivt både for elevene og for bedriftene.

For å kunne opprettholde lærefagene samtidig som Vg2 industritekstil og design legges ned, foreslår FRTIP at det nye lærefaget skal bygge på Vg2 industriteknologi. Dette programområdet på Vg2 er relevant for faget, siden tekstilindustrien i høy grad er automatisert.

? Bør programområdet Vg2 industritekstil og design legges ned?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Bør Vg3 industritekstilfaget, farging, trykking og etterbehandling, Vg3 industritekstilfaget, garnfremstilling, Vg3 industritekstilfaget, trikotasje og Vg3 industritekstilfaget veving og Vg3 industrisømfag slås sammen til ett felles lærefag, Vg3 industritekstilfaget?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Bør et nytt felles lærefag (Vg3 industritekstilfaget) bygge på programområdet Vg2 industriteknologi?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.4. VG3 INDUSTRIKSTILFAGET, FISKEREDSKAP

Det foreslås at Vg3 industritekstilfaget, fiskeredskap legges ned.

1.4.1. BEGRUNNELSE FOR NEDLEGGELSE AV VG3 INDUSTRIKSTILFAGET, FISKEREDSKAP

Industritekstilfaget, fiskeredskap har ikke hatt lærlinger de siste årene. Faglig råd for teknikk og industriell produksjon foreslår derfor at faget legges ned.

? Bør Vg3 industritekstilfaget, fiskeredskap legges ned?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.5. VG2 KJEMIPROSESS OG VG2 LABORATORIEFAG

Det foreslås å slå sammen Vg2 kjemiprosess og Vg2 laboratoriefag til Vg2 kjemiprosess- og laboratoriefag.

1.5.1. BEGRUNNELSE FOR SAMMENSLÅING AV VG2 KJEMIPROSESS OG VG2 LABORATORIEFAG TIL VG2 KJEMIPROSESS- OG LABORATORIEFAG

Dagens Vg2 kjemiprosessfag og Vg2 laboratoriefag fører kun til ett lærefag hver. Ved å slå sammen de to programområdene til ett Vg2 vil dette lede til to lærefag. Dette gir elevene flere valgmuligheter. De som ikke får læreplass i det ene faget, kan søke seg til det andre faget. Vg3 kjemiprosessfag er i dag et av de mest populære lærefagene innenfor utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon sett ut fra søkertall. Bransjen har varslet at det blir et synkende behov for fagarbeidere med denne utdanningen. Da er det en fordel for elevene at Vg2 leder til flere enn ett lærefag.

Bransjen rapporterer at de stadig blir mer avhengige av medarbeidere som har breddekompetanse og prosessforståelse. Samtidig er det mange felleselementer mellom de to programområdene på Vg2, og det er viktig at Vg2 også ivaretar fagarbeidernes breddekompetanse. Med et felles Vg2 vil det bli lettere for bransjen å rekruttere faglaboranter over større deler av landet. Dette er i dag utfordrende siden Vg2 laboratoriefag bare tilbys ved fire skoler.

 Bør programområdene Vg2 kjemiprosess og Vg2 laboratoriefag slås sammen til Vg2 kjemiprosess- og laboratoriefag?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.6. VG2 TRANSPORT OG LOGISTIKK

Det foreslås å flytte Vg2 transport og logistikk og tilhørende lærefag til utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon. Forslaget høres i *Service og samferdsel, 1.11 Vg2 transport og logistikk*.

1.6.1. BEGRUNNELSE FOR FLYTTING AV VG2 TRANSPORT OG LOGISTIKK TIL TEKNIKK OG INDUSTRIELL PRODUKSJON

Faglig råd for service og samferdsel har pekt på at faginnholdet på Vg1 service og samferdsel er for teoretisk og merkantilt for elever som ønsker utdanning innen transport og logistikk. De viser til at mange av de elevene som går på Vg2 transport og logistikk kommer fra utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon (TIP) gjennom kryssløp. De siste årene har to av tre elever

på Vg2 transport og logistikk kommet fra TIP. Å flytte Vg2 transport og logistikk vil være en tilpasning til dagens søkermønster.

Det er samtidig et faglig slektskap mellom transportfagene, og fagene på TIP. I følge sammenslutningen av opplæringskontorer på transport (Sotin) har TIP et mer relevant innhold for fagutøvelsen som sjåfør eller logistikkarbeider, enn det service og samferdsel har.

For begrunnelse og høringsspørsmål om flytting av Vg2 transport og logistikk og tilhørende lærefag, se *Service og samferdsel, 1.11 Vg2 transport og logistikk*.

1.7. VG3 KRAN- OG LØFTEOPERASJONSFAGET

Det foreslås at Vg3 kran- og løfteoperasjonsfaget skal bygge på programområdet Vg2 transport og logistikk.

1.7.1. BEGRUNNELSE FOR FLYTTING AV VG3 KRAN- OG LØFTEOPERASJONSFAGET FRA VG2 INDUSTRI TEKNOLOGI TIL VG2 TRANSPORT OG LOGISTIKK

Kran- og løfteoperasjonsfaget er et lærefag med få søkere, 41 søkere og 16 inngåtte lærekontrakter per 1.1.2016. I 2014-2015 ble det avlagt 67 fagprøver hvor de fleste var praksiskandidater. De fleste lærekontraktene er knyttet til petroleumsvirksomhet i Hordaland og Rogaland.

Basert på innspill fra bransjen om at det er tilstrekkelig felleselementer til at lærefaget kan bygge på Vg2 transport og logistikk, høres forslag om flytting av kran- og løfteoperasjonsfaget fra Vg2 industri teknologi til Vg2 transport og logistikk.

? Bør Vg3 kran- og løfteoperasjoner bygge på Vg2 transport og logistikk?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.8. FLYTTE BØRSEMAKERFAGET FRA UTDANNINGSPROGRAM FOR DESIGN OG HÅNDVERK TIL TEKNIKK OG INDUSTRIELL PRODUKSJON

Det høres to alternativer for plassering av Vg2 børsemaker og Vg3 børsemakerfaget.

1. Videreføres i et nytt utdanningsprogram for Vg1 tradisjonshåndverk (med kryssløp fra Vg1 TIP)
2. Flyttes til utdanningsprogrammet for Vg1 teknikk og industriell produksjon

For begrunnelse og høringsspørsmål, se *Design og håndverk, 1.3 Vg2 børsemaker og Vg3 børsemakerfaget*.

1.9. VG3 CHASSISPÅBYGGERFAGET OG VG3 INDUSTRIMEKANIKERFAGET

Det er foreslått å innføre valgbare fordypningsområder i læreplanen på Vg3 industrimekanikerfaget. Det er foreslått kun en fordypning, chassispåbyggerfaget. Dette foreslås nedlagt som eget lærefag, og heller bli en del av Vg3 industrimekanikerfaget.

1.9.1. BEGRUNNELSE FOR LEGGE NED VG3 CHASSISPÅBYGGERFAGET SOM EGET LÆREFAG OG BLI DEL AV VG3 INDUSTRIMEKANIKERFAGET

Chassispåbyggerfaget har få lærlinger, og få søkere til læreplass. Aktuelle arbeidsoppgaver blir i stor grad utført av industrimekanikere i dag. I tillegg utgjør praksiskandidater hovedtyngden av dem som tar fagbrev. Bransjen ønsker derfor å bruke industrimekanikerfaget som erstatning for chassispåbyggerfaget. Det kan i tillegg være utfordrede å etablere kun ett fordypningsområde i ett lærefag. Dette drøftes i høringsnotatet *Fordypninger på Vg3/opplæring i bedrift*. Det foreslås derfor å legge ned Vg3 chassispåbyggerfaget som eget lærefag og la det bli en del av Vg3 industrimekanikerfaget.

? Bør Vg3 chassispåbyggerfaget legges ned som eget lærefag og bli en del av Vg3 industrimekanikerfaget?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Høringsinstansene bes om innspill til hvordan chassispåbyggerfaget kan ivaretas som en del av industrimekanikerfaget.

Ingen kommentar fra instansen

1.10. VG3 PRODUKSJONSTEKNIKKFAGET OG VG3 ALUMINIUMSKONSTRUKSJONSFAGET

Det foreslås å innføre valgbare fordypningsområder i læreplanen på Vg3 produksjonsteknikkfaget. Det er foreslått én fordypning, aluminiumskonstruksjonsfaget. Dette foreslås nedlagt som eget lærefag og heller bli en del av Vg3 produksjonsteknikkfaget.

1.10.1. BEGRUNNELSE FOR LEGGE NED VG3 ALUMINIUMSKONSTRUKSJONSFAGET OG BLI EN DEL AV VG3 PRODUKSJONSTEKNIKKFAGET

Aluminiumskonstruksjonsfaget er et lite "brukt" lærefag i Norge, og aktuelle arbeidsoppgaver blir overtatt av produksjonsteknikere. Det er få lærlinger som velger aluminiumskonstruksjonsfaget, og det er få som ønsker å være lærling i dette faget. Praksiskandidater utgjør hovedtyngden av dem som tar fagbrev. Ifølge bransjen bør denne målgruppen fortsatt få mulighet til å ta fagbrev.

Bransjen ønsker å bruke produksjonsteknikkfaget som erstatning for aluminiumskonstruksjonsfaget. Dersom aluminiumskonstruksjon blir en del av produksjonsteknikkfaget, vil det kunne bli lettere å rekruttere lærlinger. Det vil også kunne imøtekomme bedriftenes behov for en fagarbeider med en allsidig basiskompetanse og tverrfaglighet. Det kan i tillegg være utfordrende å etablere kun ett fordypningsområde innenfor ett lærefag. Dette drøftes i høringsnotatet *Fordypninger på Vg3/opplæring i bedrift*.

? **Bør Vg3 aluminiumskonstruksjonsfaget legges ned som eget lærefag og la aluminiumskonstruksjon bli en del av Vg3 produksjonsteknikkfaget?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? **Høringsinstansene bes om innspill til hvordan aluminiumskonstruksjonsfaget kan ivaretas som en del av produksjonsteknikkfaget.**

Ingen kommentar fra instansen

1.11. VG3 CNC-MASKINERINGSFAGET

Det foreslås at modellbyggerfaget, finmekanikerfaget, verktøymakerfaget og dimensjoneringskontrollfaget legges ned, og erstattes med fordypningsområder på Vg3 CNC-maskineringsfaget. Modellbyggerfaget hadde f.eks. ingen søkere til læreplass i skoleåret 2015-16.

Det foreslås å innføre valgbare fordypningsområder i læreplanen på Vg3 CNC-maskineringsfaget. Følgende fordypningsområder er foreslått: dimensjonskontroll, finmekaniker, modellbygger og verktøymaker. Det vises til høringsnotat *Fordypninger på Vg3/opplærings i bedrift* om fordyping på Vg3 som virkemiddel og de prinsipper som er foreslått. Dersom det er tilslutning til dette, vil det være aktuelt å vurdere forslag om å slå sammen lærefagene dimensjonskontrollfaget, finmekanikerfaget, modellbyggerfaget og verktøymakerfaget. Forslaget forutsetter at det etableres fordypningsområder for hvert av de opprinnelige lærefagene.

1.11.1. BEGRUNNELSE FOR INNFORING AV FORDYPNINGER PÅ VG3 CNC-MASKINERINGSFAGET

Faglig råd for teknikk og industriell produksjon mener disse fagene er nært beslektet med CNC-faget, og at det derfor er mulig at faget kan inngå i CNC-maskineringsfaget. Bransjen har pekt på at et bredere fag vil kunne være mer attraktivt både for elevene og bedriftene.

Valgbare fordypningsområder er omtalt i eget høringsnotat, og betyr at noen deler av faget velges bort til fordel for noe annet. Da vil to eller flere valgbare områder i faget bli utformet (herunder rettet mot verktøymakerfaget, finmekanikerfaget og modellbyggerfaget), men fellesdelen skal fortsatt utgjøre den største delen av lærefaget. Hver lærling kan kun velge ett fordypningsområde i løpet av læretiden.

? Bør det innføres valgbare fordypningsområder i læreplanen på Vg3 CNC-maskineringsfaget?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.12. VG3 DIMENSJONSKONTROLLFAGET, VG3 FINMEKANIKERFAGET, VG3 MODELLBYGGERFAGET OG VG3 VERKTØYMAKERFAGET

Det foreslås å legge ned Vg3 dimensjonskontrollfaget, Vg3 finmekanikerfaget, Vg3 modellbyggerfaget og Vg3 verktøymakerfaget som egne lærefag og la dem bli en del av Vg3 CNC-maskineringsfaget som valgbare fordypningsområder, se 1.11 Vg3 CNC-maskineringsfaget. Det vises til eget høringsnotat om fordypning på Vg3 som virkemiddel og de prinsipper som er foreslått.

1.12.1. BEGRUNNELSE FOR NEDLEGGELSE AV VG3 DIMENSJONSKONTROLLFAGET, VG3 FINMEKANIKERFAGET, VG3 MODELLBYGGERFAGET OG VG3 VERKTØYMAKERFAGET SOM EGNE LÆREFAG OG BLI EN DEL AV VG3 CNC-MASKINERINGSFAGET SOM VALGBARE FORDYPNINGSOMRÅDER

Se 1.11 Vg3 CNC-maskineringsfaget.

? Bør Vg3 dimensjonskontrollfaget, Vg3 finmekanikerfaget, Vg3 modellbyggerfaget og Vg3 verktøymakerfaget legges ned som egne lærefag og bli en del av Vg3 CNC-maskineringsfaget som valgbare fordypningsområder?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.13. VG3 TERMOPLASTFAGET, VG3 POLYMERKOMPOSITTFAGET OG VG3 PLASTMEKANIKERFAGET

Det foreslås å slå sammen Vg3 termoplastfaget, Vg3 polymerkomposittfaget og Vg3 plastmekanikerfaget til ett nytt Vg3 plastfag.

1.13.1. BEGRUNNELSE FOR SAMMENSLÅING AV VG3 TERMOPLASTFAGET, VG3 POLYMERKOMPOSITTFAGET OG VG3 PLASTMEKANIKERFAGET TIL ETT NYTT VG3 PLASTFAG

I termoplastfaget var det 4 søkere til læreplass og 4 godkjente lærekontrakter i 2015-16. I polymerkomposittfaget var det 7 søkere til læreplass og 5 godkjente lærekontrakter i 2015-16.

Plastmekanikerfaget er det største faget av de tre, hvor det var 12 søkere og 10 godkjente lærekontrakter i 2015-16.

Bransjen har pekt på at et bredere fag kan være mer attraktivt både for elevene og bedriftene. Et nytt Vg3 plastfag kan gjøre faget mer attraktivt for bedriftene ved at det gir et bredere rekrutteringsgrunnlag og også være mer attraktivt å velge for elevene.

? **Bør Vg3 termoplastfaget, Vg3 polymerkomposittfaget og Vg3 plastmekanikerfaget slås sammen til ett nytt Vg3 plastfag?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? **Det bes også om forslag til fag- og yrkesbetegnelse for et nytt lærefag (omtalt som Vg3 plastfag)**

Ingen kommentar fra instansen

1.14. VG3 STØPERIFAGET

Det foreslås å legge ned Vg3 støperifaget.

1.14.1. BEGRUNNELSE FOR NEDLEGGELSE AV VG3 STØPERIFAGET

I årene 2012-2015 er det oppnådd gjennomsnittlig 2 fagbrev årlig i støperifaget. I 2015 var det 3 søkere til læreplass og alle hadde fått godkjent lærekontrakt per 1.1.2016.

I følge FRTIP mener bransjen at produksjonsteknikkfaget skal brukes i stedet for støperifaget. Begrunnelsen for dette er at læreplanen for produksjonsteknikkfaget stemmer bedre overens med de faglige kravene i dagens moderne støperibransje, samt at bransjen får et bredere rekrutteringsgrunnlag.

? **Bør Vg3 støperifaget legges ned?**

Nei

Ingen kommentar fra instansen

1.15. VG3 GARVERIFAGET

Det foreslås å legge ned Vg3 garverifaget.

1.15.1. BEGRUNNELSE FOR NEDLEGGELSE AV VG3 GARVERIFAGET

Det har ikke vært søkere til faget siden 2011, og de siste tre årene er det ikke oppnådd fagbrev. Faglig råd for teknikk og industriell produksjon sier at det ikke finnes noe miljø eller interesse for faget i Norge.

? Bør Vg3 garverifaget legges ned?

Nei

Ingen kommentar fra instansen

1.16. VG3 INDUSTRIELL SKOTØYPRODUKSJON

Det foreslås å legge ned Vg3 industriell skotøyproduksjon.

1.16.1. BEGRUNNELSE FOR NEDLEGGELSE AV VG3 INDUSTRIELL SKOTØYPRODUKSJON

Det har ikke vært søkere til faget siden 2011 og de siste tre årene har det ikke blitt avlagt fagprøve. FRTIP mener at det ikke finnes noe miljø eller interesse for faget i Norge. De bedriftene som var pådrivere for å få lærefaget etablert har ikke lenger produksjon.

? Bør Vg3 industriell skotøyproduksjon legges ned?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.17. VG3 GJENVINNINGSFAGET

Det foreslås at Vg3 gjenvinningsfaget skal følge hovedmodellen (2+2), og at faget skal bygge på Vg2 industriteknologi.

1.17.1. BEGRUNNELSE FOR ENDRE OPPLÆRINGSMODELL FOR VG3 GJENVINNINGSFAGET, SOM SKAL BYGGE PÅ VG2 INDUSTRIEKNOLOGI

Bransjen får ikke får dekket sitt behov for lærlinger og faglært arbeidskraft gjennom dagens opplæringsmodell. De siste årene har gjenvinningsfaget hatt om lag 10 søkere til læreplass hvert år, men antallet varierer noe.

Sammenlignet med andre industrifag har ikke gjenvinningsfaget noen sterk tradisjon for lærlinger, men bransjen ønsker å øke andelen lærlinger.

FRTIP mener at årsaken til rekrutteringsproblemene henger sammen med at det er mer krevende for bedrifter å ta inn lærlinger som bare har gått Vg1, og at gjenvinningsfaget ikke blir gjort kjent

ved å være et særløpsfag. Endring av opplæringsmodell til en 2+2 modell vil kunne bidra til å løse rekrutteringsutfordringene.

Det foreslås at gjenvinningsfaget skal bygge på programområdet Vg2 industrideknologi for å sikre nødvendig breddekompetanse. For elevene vil endringen gi økte valgmuligheter etter Vg2.

? **Bør Vg3 gjenvinningsfaget følge hovedmodellen for fagopplæring (2+2) framfor en særløpsmodell (1+3)?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? **Bør Vg3 gjenvinningsfaget bygge på Vg2 industrideknologi?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.18. VG3 TEKSTILRENSFAGET OG VG3 VASKERIFAGET

Det foreslås at Vg3 tekstilrensfaget og Vg3 vaskerifaget endres til 2+2-modell, og at fagene skal bygge på Vg2 industrideknologi.

1.18.1. BEGRUNNELSE FOR ENDRE OPPLÆRINGSMODELL FOR VG3 TEKSTILRENSFAGET OG VG3 VASKERIFAGET, SOM SKAL BYGGE PÅ VG2 INDUSTRIEKNOLOGI

Fagbrev som vaskerioperatør og tekstilrenser tas i dag utelukkende av voksne gjennom praksiskandidatordningen. I årene 2012-2015 har det vært oppnådd gjennomsnittlig 11 fagbrev årlig i vaskerifaget og ett fagbrev i tekstilrensfaget. Alle som besto fagprøven var praksiskandidater. Dette er dermed lærefag som ikke vurderes som attraktive for ungdom. Tekstilrensfaget har ikke hatt søkere til læreplass de tre siste årene.

FRTIP mener årsaken til rekrutteringsproblemene kan være at tekstilrensfaget og vaskerifaget ikke er godt nok kjent ved å følge en særløpsmodell. Endring av opplæringsmodell til 2+2 modell kan bidra til å løse rekrutteringsutfordringene. Gjennom å endre opplæringsmodell for tekstilrensfaget og vaskerifaget til 2+2 vil også bedriftene kunne rekruttere lærlinger som har en større breddeforståelse innen fagfeltet. For elevene vil endringen gi økte valgmuligheter etter Vg2. Det foreslås at tekstilrensfaget og vaskerifaget skal bygge på Vg2 industrideknologi.

? **Bør Vg3 tekstilrensfaget endre opplæringsmodell fra særløp til 2+2-modell?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Bør Vg3 tekstilrensfaget bygge på Vg2 industriteknologi?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Bør Vg3 vaskerifaget endre opplæringsmodell fra særløp til 2+2-modell?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Bør Vg3 vaskerifaget bygge på Vg2 industriteknologi?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.19. VG3 LÅSESMEDFAGET

Det foreslås at Vg3 låsesmedfaget flyttes fra utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon til utdanningsprogram for elektrofag, og at opplæringsmodellen endres fra særløp (1+3) til hovedmodellen for fagopplæring (2+2).

1.19.1. BEGRUNNELSE FOR ENDRING AV OPPLÆRINGSMODELL FOR VG3 LÅSESMEDFAGET SOM SKAL BYGGE PÅ VG2 AUTOMATISERING

Forslaget innebærer at elever som ønsker utdanning som låsesmed søker til Vg1 elektrofag, videre til programområdet Vg2 automatisering og kan tegne lærekontrakt etter 2 år i skole.

Låsesmedfaget er i dag en del av utdanningsprogram for teknikk- og industriell produksjon. Faget følger opplæringsmodell for særløpsfag (1+3) og elevene tegner lærekontrakt etter første år i skole.

Det var 59 lærekontrakter i låsesmedfaget per 1.10.2016, av disse var 31 "førsteårslærlinger" 16 av 19 fylker har lærekontrakter i låsesmedfaget. Bransjen satte ned en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Faglig råd for teknikk og industriell produksjon (FRTIP), Faglig råd for elektrofag (FREL), låsesmedskolen, Foreningen Norske Låsesmeder, låsesmedbedriftene og opplæringskontoret for låsesmeder. Disse utarbeidet et forslag om å endre opplæringsmodell for låsesmedfaget og flytte lærefaget til utdanningsprogram for elektrofag. FREL og FRTIP støtter forslaget.

Bakgrunnen for forslaget er at lærlingene vil få en bedre og bredere kompetanse. I følge bransjen er det spesielt generell elektrokunnskap som mangler, men en låsesmed skal også ha mekanisk forståelse. Det er i dag økt vekt på kunnskaper innen elektronikk og mindre på mekanisk kunnskap.

De faglige rådene mener at Vg2 automatisering er det programområdet som har mest til felles med låsesmedfaget, og Vg3 låsesmedfaget bør derfor bygge på Vg2 automatisering.

? **Bør Vg3 låsesmed flyttes fra utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon til utdanningsprogram for elektro?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? **Bør opplæringen i låsesmedfaget endre opplæringsmodell fra særløp (1+3) til hovedmodellen for fagopplæring 2+2?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.20. KRYSSLØP FRA VG1 TEKNIKK OG INDUSTRIELL PRODUKSJON TIL VG2 FLYFAG PÅ UTDANNINGSPROGRAM FOR ELEKTROFAG

Det foreslås å opprette nytt kryssløp fra Vg1 teknikk og industriell produksjon til programområdet Vg2 flyfag på utdanningsprogram for elektrofag.

1.20.1. BEGRUNNELSE FOR OPPRETTELSE AV KRYSSLØP FRA VG1 TEKNIKK OG INDUSTRIELL PRODUKSJON TIL VG2 FLYFAG

Bransjen ønsker å opprette et nytt kryssløp fra Vg1 teknikk og industriell produksjon (TIP) til Vg2 flyfag på utdanningsprogram for elektrofag. Faglige råd støtter forslaget. Bransjen påpeker at flyfaget er i stadig utvikling, og at tungt vedlikehold på fly gjøres i stadig mindre grad i Norge nå enn tidligere. Dette medfører et endret behov blant bedriftene når det gjelder kunnskap og erfaring hos de kandidater som tas inn som lærlinger. Ved å ta inn elever som har gått Vg1 TIP til flyfagutdanning, vil dette kunne bidra til å gi bransjen en annen kompetanse og erfaring som de ikke har i dag.

Flyfagbransjen er sammensatt, har behov for ulik kompetanse og behov for å rekruttere fagarbeidere med en variert bakgrunn. Ved å innføre kryssløp fra TIP, vil dette også kunne bidra til at flere søker til Vg2 flyfag.

? **Bør det opprettes kryssløp fra Vg1 teknikk og industriell produksjonsteknikk til Vg2 flyfag på utdanningsprogram for elektrofag?**

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.21. VG3 BILFAGET, TUNGE KJØRETØY

Det foreslås å opprette et nytt kryssløp fra programområdet Vg2 arbeidsmaskiner på utdanningsprogram for TIP til Vg3 bilfaget, tunge kjøretøy. I dagens struktur bygger Vg3 bilfaget, tunge kjøretøy på programområdet Vg2 kjøretøy på samme utdanningsprogram.

1.21.1. BEGRUNNELSE FOR OPPRETTELSE AV KRYSSLØP FRA VG2 ARBEIDSMASKINER TIL VG3 BILFAGET, TUNGE KJØRETØY

I Vg3 bilfaget, tunge kjøretøy er det utfordringer med rekruttering i enkelte geografiske områder, og mange bedrifter benytter seg av ansatte med kompetanse innen arbeidsmaskiner. FRTIP mener det er tilstrekkelig mange felleselementer i de to programområdene, noe som legger til rette for et kryssløp. Det er ifølge bransjen ikke uvanlig at elever fra Vg2 arbeidsmaskiner får læreplass i bilfaget, tunge kjøretøy. Et kryssløp vil dermed legge bedre til rette for en slik overgang.

? Bør det opprettes kryssløp fra Vg2 arbeidsmaskiner til Vg3 bilfaget, tunge kjøretøy?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.22. VG3 RESERVEDELSFAGET

Det foreslås å opprette kryssløp fra Vg2 bilskade, lakk og karosseri til Vg3 reservedelsfaget.

I dagens struktur bygger Vg3 reservedelsfaget på programområdet Vg2 kjøretøy på utdanningsprogrammet for teknikk og industriell produksjon.

1.22.1. BEGRUNNELSE FOR OPPRETTELSE AV KRYSSLØP FRA VG2 BILSKADE, LAKK OG KAROSSERI TIL VG3 RESERVEDELSFAGET

FRTIP mener at det finnes mange felleselementer mellom programområdene Vg2 kjøretøy og Vg2 bilskade, lakk og karosseri. Begge programområdene gir opplæring i bilens deler, oppbygging og virkemåte. Kompetanse knyttet til dokumentasjon og kvalitet er sammenfallende, og begge programområdene har logistikk, vareflyt, prising og kundebehandling som felleselementer. Elever som har gått Vg2 bilskade, lakk og karosseri, har derfor forutsetninger for å få læreplass i Vg3 reservedelsfaget.

? Bør det opprettes kryssløp fra Vg2 bilskade, lakk og karosseri til Vg3 reservedelsfaget?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.23. OPPRETTE ET NYTT VG3 TRUCK- OG LIFTMEKANIKERFAG

Det foreslås å opprette Vg3 truck- og liftmekanikerfaget som nytt lærefag. Det foreslås at det nye lærefaget skal tilhøre utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon, følge hovedmodellen (2+2), og bygge på programområdet Vg2 arbeidsmaskiner. Yrkestittel vil være truck- og liftmekaniker. Forslaget støttes av FRTIP.

1.23.1. BEGRUNNELSE FOR OPPRETTELSE AV VG3 TRUCK- OG LIFTMEKANIKERFAGET SOM NYTT LÆREFAG

Bransjen begrunner forslaget om å opprette et eget fagbrev for truck- og liftmekanikere med at Vg3 arbeidsmaskinmekanikerfaget og Vg3 landbruksmaskinmekanikerfaget ikke dekker kompetansebehovet for arbeid på trucker og lifter. I følge forslagsstiller var både trucker og lifter tidligere bygget etter relativt enkle prinsipper, og uten avansert elektronikk og hydraulikk. Over tid har kravene til arbeid med truck og lift endret seg, noe som innebærer behov for et nytt fagbrev.

I følge bransjen er det ca. 1500 mekanikere innen fagområdet. Faglig råd for teknikk og industriell produksjon mener det er sannsynlig at antall nye lærekontrakter vil overskride 20 kontrakter i årene 2018-2022.

? Bør det opprettes Vg3 truck- og liftmekanikerfaget som nytt lærefag der faget følger 2+2-modellen og bygger på Vg2 arbeidsmaskiner?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

1.24. NAVNEENDRING VG3 MOTORSYKKELFAGET

Det foreslås å endre navn på Vg3 motorsykkelfaget til el- og motorsykkelfaget. Forslaget støttes av Faglig råd for teknikk og industriell produksjon.

1.24.1. BEGRUNNELSE FOR NAVNEENDRING PÅ VG3 MOTORSYKKELFAGET TIL EL- OG MOTORSYKKELFAGET

Faglig råd for teknikk og industriell produksjon (FRTIP) foreslår i utviklingsredegjørelsen for 2015/2016 å endre navnet på Vg3 motorsykkelfaget til Vg3 el- og motorsykkelfaget. Rådet skriver at det er behov for navneendringen for å ivareta det voksende antall elsykler. Navnet på et lærefag bør antyde hva slags kompetanse det gir. På bakgrunn av innspill fra rådet antas det at det foreslåtte navnet er mer dekkende.

? Bør Vg3 motorsykkelfaget endre navn til Vg3 el- og motorsykkelfaget?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen